

Commissie van Aanbestedingsexperts

Advies 287

1. Feiten

- 1.1. Op 14 april 2015 heeft beklaagde een nationale openbare procedure aangekondigd voor een overheidsopdracht voor diensten betreffende het ontwikkelen, plannen, organiseren en uitvoeren van een collectief opleidingsprogramma voor aankomende topmanagers van de overheid. Beklaagde is een uitvoeringsorganisatie van het Rijk en organiseert deze aanbestedingsprocedure namens een ministerie.
- 1.2. In het Beschrijvend document is onder meer het volgende bepaald:

2.3 Tegenstrijdigheden en bezwaren

Het Beschrijvend document met de bijbehorende bijlagen is met de grootste zorg samengesteld. Mocht u desondanks tegenstrijdigheden en/of onvolkomenheden tegenkomen, dan dient u de Contactpersoon (zie paragraaf 1.5) via TenderNed hier zo spoedig mogelijk van op de hoogte te brengen.

Tijdens deze aanbestedingsprocedure geldt dat in geval van tegenstrijdigheden in opgestelde Nota('s) van Inlichtingen en de overige onderdelen van het Beschrijvend document, de Nota('s) van Inlichtingen in rangorde vóór gaan op de overige onderdelen van het Beschrijvend document. Indien Nota's van Inlichtingen onderlinge tegenstrijdigheden bevatten, prevaleert een later opgestelde Nota van Inlichtingen boven de eerder opgestelde Nota van Inlichtingen.

Indien de overige onderdelen van het Beschrijvend document tegenstrijdigheden bevatten, prevaleert het gestelde in de aanbestedingsprocedure, hoofdstuk 2, boven het programma van eisen en wensen, hoofdstuk 5 en de concept Overeenkomst. Het programma van eisen en wensen prevaleert boven de concept Overeenkomst.

Niettegenstaande bovenstaande rangorde dienen Potentiële Inschrijvers aan de aanbestedingsprocedure zo spoedig mogelijk Opdrachtgever op de hoogte te stellen van tegenstrijdigheden. Ook als een Potentiële Inschrijver bezwaren heeft tegen (onderdelen van) het gepubliceerde Beschrijvend document, tegen (onderdelen van) de verstrekte informatie en/of tegen andere aspecten die verband houden met het Beschrijvend document, dient hij die bezwaren op de kortst mogelijke termijn ter kennis te brengen van Opdrachtgever. Mocht een Potentiële Inschrijver tegenstrijdigheden tegenkomen en/of bezwaren hebben, dan dient hij deze **zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de datum en het tijdstip waarop de schriftelijk gestelde vragen uiterlijk moeten zijn ingediend (zie paragraaf 2.6 Inlichtingen)** schriftelijk via TenderNed aan de Opdrachtgever kenbaar te maken, gericht aan de Contactpersoon van deze aanbestedingsprocedure. Indien na gunning blijkt dat er tegenstrijdigheden en/of onvolkomenheden waren en deze niet door de Potentiële Inschrijvers en/of Inschrijvers zijn opgemerkt, dan zijn deze voor rekening en risico van dezen.

(...)

4.1. Algemeen

(...)

De Overeenkomst wordt gegund aan de Inschrijver met de economisch meest voordelige inschrijving (zie paragraaf 4.6). Alle Inschrijvers ontvangen gelijktijdig bericht over het voornemen tot gunnen.

(...)

4.2. De Subgunningcriteria

In het onderstaande overzicht staan alle Subgunningcriteria vermeld.

Met een wens kunt u punten scoren. De Wensen zijn weer onderverdeeld in Subgunningcriteriën. Het aantal punten dat u maximaal kunt scoren kunt u zien in de onderstaande tabel.

Subgunningcriteria	Sub-Subgunningcriteriën	Maximale score
Kwaliteit, bestaande uit:		
• wens 1: Visie op leiderschapontwikkeling		220
o 1a: visie	50	
o 1b: leerfilosofie	45	
o 1c: toegevoegde waarde	25	
o 1d: inzet medewerkers	25	
o 1e: actualiteit	50	
o 1f: faciliteren	25	
• wens 2: vertaling van visie in programma structuur		230
o 2a: uitgangspunten	50	
o 2b: integratie	50	
o 2c: casuïstiek	50	
o 2d: leiderschapsopgave	30	
o 2e: betrekken	25	
o 2f: groepsdynamiek	25	
• wens 3: concretiseren 1 jaar programma		100
o 3a: concretiseren programma	50	
o 3b: concretiseren didactiek 1 ^e jaar	25	
o 3c: concretiseren didactiek 2 ^e jaar	25	
• wens 4: Presentatie		200
• wens 5: Social Return	(zie paragraaf 5.5)	30
Totaal score kwaliteit		780
Prijs	(zie paragraaf 4.5)	220
Totaal score prijs		220
Totaal score kwaliteit en prijs		1.000

Om in aanmerking te komen voor gunning van de Overeenkomst dient de Inschrijver ten minste 60% van het maximaal aantal te scoren punten te behalen op de kwalitatieve Subgunningcriteria: wens 1, wens 2 en wens 3 (en niet voor wensen 4 en 5). Dus voor elk kwalitatieve Subgunningcriteria wens 1 en wens 2 en wens 3 dient de Inschrijver ten minste 60% van die respectievelijk 220, 230 en 100 punten te scoren. Als op wens 1 en wens 2 en wens 3 minimaal 60% x 220, 230, of 100 punten = 132, 138 of 60 punten is gescoord, wordt de Inschrijving beoordeeld op de prijs en komt dan in aanmerking voor gunning van de Overeenkomst. Indien de Inschrijving niet voldoet aan deze minimumgrens,

wordt de Inschrijving terzijde gelegd en komt de Inschrijving niet voor gunning van de Overeenkomst in aanmerking.

NB: De 'Presentatie' wordt pas later beoordeeld, na het vaststellen van de 'economisch meest voordelige Inschrijving' (zie paragraaf 4.5 t/m 4.7).

4.3. Beoordelingssystematiek kwaliteit

Voor de beoordeling van de antwoorden wordt een meetinstrument van de antwoorden gehanteerd dat gebruik maakt van rapportcijfers. Per antwoord op een wens worden rapportcijfers door de individuele beoordelaars toegekend. Bij het beoordelen van de Inschrijvingen worden de antwoorden per wens van de Inschrijvers niet onderling vergeleken.

Indien een wens bestaat uit meerdere subwensen (zoals a, b en c) wordt elke subwens door de individuele beoordelaars beoordeeld en ontvangt elke subwens van elke individuele beoordelaar een rapportcijfer.

De afzonderlijke rapportcijfers van de individuele beoordelaars worden per wens/subwens afgezet tegen de wegingsfactor (rapportcijfer x wegingsfactor / 10) van die wens/subwens tot een score.

De scores van alle beoordelaars voor die wens/subwens worden bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal beoordelaars. Het gemiddelde aantal punten dat uit deze berekening komt, is het aantal punten dat een Inschrijver ontvangt voor de wens/subwens en waarmee gerekend wordt bij de verdere beoordeling.

Het aantal punten voor een wens wordt berekend door optelling van alle behaalde punten voor de subwensen.

De volgende rapportcijfers kunnen toegekend worden. Deze opsomming is uitputtend en zal door alle beoordelaars worden toegepast. Door de individuele beoordelaars kunnen uitsluitend deze genoemde hele even getallen worden toegekend. Oneven getallen en getallen achter de komma worden niet toegekend door de individuele beoordelaars.

- 10 Naar het oordeel van de beoordelaar heeft de Inschrijver een inhoudelijk relevant, toepasselijk en uitstekend antwoord gegeven dat volledig is gebaseerd op alle uitgangspunten van deze Nationale aanbesteding, het Beschrijvend document, het gevraagde type dienstverlening, de Opdrachtgever en de Overeenkomst. Alle elementen en aspecten van de vraag zijn volledig uitgewerkt en inhoudelijk uitstekend en aansprekend beantwoord. Er worden inhoudelijke specifieke relevante bijzonderheden aangeboden die volledig aansluiten bij de wens van Opdrachtgever.
- 8 Naar het oordeel van de beoordelaar heeft de Inschrijver een inhoudelijk relevant, toepasselijk en goed antwoord gegeven dat gebaseerd is op de uitgangspunten van deze Nationale aanbesteding, het Beschrijvend document, het gevraagde type dienstverlening, de Opdrachtgever en de Overeenkomst. Alle gevraagde elementen zijn uitgewerkt en beantwoord, echter met ten dele inhoudelijke specifieke relevante bijzonderheden of bijzonderheden die niet geheel aansluiten bij de wens van Opdrachtgever.
- 6 Naar het oordeel van de beoordelaar gaat de Inschrijver slechts ten dele inhoudelijk relevant, toepasselijk in op de gevraagde elementen en aspecten en/of heeft ten dele geen rekening gehouden met de uitgangspunten van deze Nationale aanbesteding, het Beschrijvend document, het gevraagde type dienstverlening, de Opdrachtgever en de Overeenkomst en/of sluit ten dele aan bij de wens van de Opdrachtgever.
- 4 Naar het oordeel van de beoordelaar gaat de Inschrijver beperkt inhoudelijk relevant in op de gevraagde elementen en aspecten en/of heeft slechts

- beperkt rekening gehouden met de uitgangspunten van de Nationale aanbesteding, het Beschrijvend document, het gevraagde type dienstverlening, de Opdrachtgever en de Overeenkomst en/of sluit maar beperkt aan bij de wens van de Opdrachtgever.
- 2 Naar het oordeel van de beoordelaar gaat de Inschrijver zeer beperkt inhoudelijk relevant in op de gevraagde elementen en aspecten en/of heeft slechts zeer beperkt rekening gehouden met de uitgangspunten van deze Nationale aanbesteding, het Beschrijvend document, het gevraagde type dienstverlening, de Opdrachtgever en de Overeenkomst en/of sluit zeer beperkt aan bij de wens van de Opdrachtgever.
- 0 Geen score, Inschrijver geeft naar het oordeel van de beoordelaar geen inhoudelijk antwoord op de vraag of heeft de vraag in zijn geheel overgeslagen.

Bij het toekennen van bovengenoemd rapportcijfer moet elke beoordelaar een inhoudelijke beoordeling van het antwoord in de score tot uitdrukking laten komen. Welke score wordt toegekend aan de beantwoording op een wens is geheel naar het oordeel van de afzonderlijke beoordelaar en de Aanbestedende dienst.

Ieder lid van de Beoordelingscommissie beoordeelt de ontvangen Inschrijvingen individueel en kent individueel een rapportcijfer toe aan de antwoorden op de wens en subwensen uit de Inschrijvingen. Na de individuele beoordeling vindt er een plenaire sessie plaats met alle beoordelaars waarin de score resultaten worden doorgenomen. Hierbij is wens 4 – Presentatie, dan nog niet beoordeeld. Grote afwijkingen tussen scores onderling worden beargumenteerd doorgesproken. De beoordelaars mogen elk afzonderlijk, indien zij daartoe de noodzaak zien, op grond van die argumentatie hun eigen toegekende rapportcijfer aanpassen. Daarna wordt de totaalscore per Inschrijving opgemaakt. Iedere individuele beoordeling telt evenredig mee voor de totaalscore van de Inschrijving.

Omwille van de objectiviteit worden de kwalitatieve Subgunningcriteria beoordeeld op het moment dat de beoordelaars nog geen kennis hebben van de prijzen.

4.5. Vaststelling van de economisch meest voordelige Inschrijving, exclusief wens 4

De economisch meest voordelige Inschrijving is de Inschrijving die het hoogste totaal aantal punten voor de Subgunningcriteria prijs en kwaliteit (met uitzondering van wens 4) samen heeft.

De vier Inschrijvers, op wie geen Uitsluitingsgronden van toepassing zijn, die voldoen aan de Geschiktheidseisen, alle Eisen onvoorwaardelijk accepteren, op Subgunningcriteria wens 1 en wens 2 en wens 3 tenminste respectievelijk 132, 138 en 60 punten scoren en die de hoogste score hebben op het gunningcriterium 'de economisch meest voordelige inschrijving' (zoals hiervoor bepaald), worden uitgenodigd voor een presentatie (zie paragraaf 4.6).

Het kan voorkomen dat meerdere Inschrijvingen met een gelijk aantal totaalpunten afgerond op twee decimalen eindigen, waardoor meerdere Inschrijvingen als economisch meest voordelige inschrijving in aanmerking komen voor gunning van de Overeenkomst. In dat geval zal van die betreffende Inschrijvingen, de Inschrijving met de hoogste score afgerond op twee (2) decimalen op de kwalitatieve Subgunningcriteria de Overeenkomst gegund krijgen. Mochten ook hier van die betreffende Inschrijvingen, de scores op de kwalitatieve Subgunningcriteria gelijk zijn afgerond op twee (2) decimalen, dan zal loting plaatsvinden onder notarieel toezicht.

Uitsluitend de behaalde totaalscore van de gehele Inschrijving over alle Subgunningcriteria tezamen wordt afgerond en wel op twee (2) decimalen achter de komma. Deze totaalscore is de score die een Inschrijver behaald heeft voor zijn Inschrijving. Dit is ook de totaalscore die aangeeft op welke plaats een Inschrijver geëindigd is en deze totaalscore wordt gecommuniceerd naar de Inschrijvers als zijnde de behaalde score voor de Inschrijving. De score per Subgunningcriterium wordt voor de leesbaarheid met een afronding van twee (2) decimalen bekend gesteld aan de Inschrijver. Er is echter niet gerekend met afrondingen om tot de totaalscore te komen.

4.6. Beoordelingssystematiek Presentatie

Een van de kwalitatieve Subgunningcriteria (wens 4) betreft een presentatie. De presentatie behelst een nadere toelichting op de Inschrijving in de vorm van een casus. De presentatie vindt plaats nadat de Beoordelingscommissie de Inschrijvingen inhoudelijk op de Subgunningcriteria wens 1, wens 2, wens 3 en wens 5 heeft beoordeeld, zoals beschreven in paragraaf 4.5.

Op basis van de Inschrijvingen wordt bepaald waarop de Inschrijvers tijdens de presentatie dienen in te gaan - de casus - en waarop deze beoordeeld zal worden. Vanzelfsprekend ontvangen alle Inschrijvers dezelfde casus en worden hun presentaties op dezelfde beoordelingsgronden beoordeeld. De casus en beoordelingsgronden worden voorafgaand aan de presentatie aan de Inschrijvers medegedeeld, zodat de Inschrijvers de mogelijkheid hebben zich hierop voor te bereiden.

De presentatie zal op eenzelfde wijze worden beoordeeld als de ingediende Inschrijving, conform de in paragraaf 4.3 beschreven beoordelingssystematiek kwaliteit, met uitzondering van de plenaire sessie. De beoordelaars (niet zijnde de inkoopadviseur) zullen achteraf een rapportcijfer toekennen aan de presentatie. Om te komen tot de score voor uw presentatie zullen deze rapportcijfers worden gemiddeld en omgerekend (vermenigvuldigd met 20) worden, naar de score die aan uw presentatie zal worden toegekend.

4.7 Vaststelling van de economisch meest voordelige Inschrijving, inclusief wens 4

De Overeenkomst wordt gegund aan de Inschrijver met de economisch meest voordelige Inschrijving, in deze het hoogste totaal aantal punten voor de Subgunningcriteria prijs en kwaliteit (inclusief wens 4) samen. Hierbij wordt de score zoals vastgesteld in paragraaf 4.5 opgeteld bij de score zoals vastgesteld in paragraaf 4.6, om de Inschrijver met de economisch meest voordelige Inschrijving te bepalen.

(...)

5.3 Wensen

Naast de hiervoor genoemde eisen, heeft Opdrachtgever een aantal wensen opgesteld. In deze paragraaf worden de wensen weergegeven die gelden voor de aanbesteding [Programma].

Alle wensen worden geïdentificeerd met een hoofdletter W. De mate waarin wordt voldaan aan de wens, wordt inhoudelijk beoordeeld aan de hand van uw beantwoording op de wens. Zie paragraaf 4.3 voor de beoordelingssystematiek van de wens.

De Inschrijver dient via de **bijlagen 9 t/m 13** antwoord te geven op de gestelde wensen.

Wens 1:

Welke visie hanteert uw organisatie op het terrein van leiderschapsontwikkeling?

Voor de beantwoording dient de Inschrijver maximaal 5 A4 te gebruiken (lettertype Verdana 9) van **bijlage 9**. Voor de cv's en argumentaties van inzet van moderator en kerndocenten en overige docenten/specialisten dient u gebruik te maken van het antwoordformulier in **bijlage 12** (Antwoordformulier in te zetten professionals). Dit antwoordformulier valt buiten de genoemde antwoordrichtlijn van 5 A4. In dit antwoordformulier mag enkel informatie opgenomen zijn met betrekking tot cv's en argumentaties van inzet van moderator, kerndocenten en overige docenten/specialisten. Andere informatie die mogelijk in deze bijlage wordt opgenomen door Inschrijver wordt niet beoordeeld en buiten beschouwing gelaten.

Voor de beantwoording van deze vraag kan de Inschrijver maximaal 220 punten behalen. Deze 220 punten zijn als volgt verdeeld:

Nr.	Punten	Onderwerp/vraag
1a	50	Wat is uw visie op leiderschapsontwikkeling en professionele groei in relatie tot de loopbaanstap naar directeursniveau die kandidaten willen maken en in welke mate sluiten deze aan bij de uitgangspunten van het [Kandidaat Programma] in paragraaf 5.1.1, 5.1.2 en 5.1.3.?
1b	45	Leerfilosofie: nader uitgewerkt in de wijze waarop en de mate waarin: 1ba. kandidaten het geleerde naar hun praktijk kunnen vertalen; 1bb. diversiteit in leerstijlen van kandidaten geacommodeerd wordt; 1bc. de wijze waarop de groep als leeromgeving wordt gebruikt; 1bd. de voorgestelde didactiek aansluit bij de geformuleerde uitgangspunten van het [Kandidaat Programma] in paragraaf 5.1.1, 5.1.2 en 5.1.3.
1c	25	De mate waarin de achtergrond van voorgestelde accountmanager, programma-ontwerper, moderator en projectmedewerker aansluiten bij de uitgangspunten van het KP in paragraaf 5.1.1, 5.1.2 en 5.1.3.
1d	25	De mate waarin de achtergrond en werkervaring van de docenten/inleiders en uw argumentatie waarom u deze personen inzet aansluiten bij de uitgangspunten van het [Programma]. Hierbij kan gedacht worden aan het verbonden zijn aan een universiteit als docent of hoogleraar en aan het beschikken over brede bestuurlijke ervaring in de profit en non-profit sector.
1e	50	De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver zorgt voor actualiteit, innovatie en uitdaging van thema's en werkvormen in het programma;.
1f	25	De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver ervoor zorgt dat het KP de leiderschapsontwikkeling faciliteert van kandidaten afkomstig uit alle onderdelen van de overheid (beleid, uitvoering, inspectie als ook de G4, de Nationale Politie etc.) als ook de wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver deze diversiteit weet te benutten.

(...)

[Paragraaf 5.3 van het Beschrijvend Document bevat soortgelijke tabellen met betrekking tot Wensen 2 en 3, Commissie]'

- 1.3. Op 23 juni 2015 heeft klager per e-mail de volgende mededeling van beklagde ontvangen:

'Geachte gegadigde,

Op 22 juni jl. is door de aanbestedende dienst meegedeeld welke partijen uitgenodigd zijn voor de presentatie. Helaas behoort u niet tot de uitgenodigde partijen.

De voorlopige gunningsbeslissing wordt op 14 augustus 2015 bekendgemaakt.

Met vriendelijke groet,

[Naam]'

- 1.4. Klager heeft op 23 juni 2015 naar aanleiding van deze mededeling per e-mail de volgende reactie aan beklagde gestuurd en haar – voor zover relevant – het volgende bericht:

'(...) Op basis van de door u opgestelde email van 23 juni hieronder kan er echter door ons geen prijs-/kwaliteitverhouding bepaald worden ten opzichte van de andere inschrijvers en/of winnende partijen. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat wij goed genoeg hebben gescoord in kwaliteit en prijs op de gunningcriteria om uitgenodigd te worden voor de presentatie.

Wij denken dat wij in eerste instantie voldoen aan de eisen zoals door u gesteld. De exacte motivering waarom ons bureau niet geschikt zou zijn voor de door u gevraagde presentatie wordt echter geheel niet door u gemotiveerd anders dan een subjectieve stelling van de beoordelingscommissie dat wij helaas niet tot de uitgenodigde partijen behoren. Dit is echter geen motivatie zoals die gebruikelijk is bij aanbestedingstrajecten waarbij de beginselen van de Aanbestedingswet onverminderd van toepassing zijn.

Op basis van de door u aangegeven zaken hebben wij totaal geen transparant inzicht in de objectiviteit van de beoordeling. Wij verzoeken u hierbij dan ook vriendelijk om mij zo spoedig mogelijk alsnog een overzicht te sturen met daarin de scores per gunningcriteria en een totaalscore vergeleken met de andere 13 oferte inschrijvers en partijen die wel uitgenodigd zijn voor de presentaties.

In onze optiek is dit een correcte wijze om de motivatie van uw gunningsbeslissing vorm te geven. Wij wensen derhalve gaarne een gespecificeerde motivering per omgaande zo spoedig mogelijk schriftelijk te ontvangen.

Met vriendelijke groet, [Naam]'

- 1.5. Klager heeft op 25 juni 2015 andermaal een bericht aan beklagde gestuurd waarin zij haar stellingen – zoals uiteengezet in haar e-mail van 23 juni 2015 – heeft herhaald. In aanvulling daarop heeft klager in die brief het volgende aan beklagde laten weten:

'Geachte heer [Naam],

Met dank voor uw bericht.

(...)

Heel jammer dat u in uw aanbesteding heeft gekozen om ons niet uit te nodigen voor de presentaties voor [Klager] op 7 juli en dat onze offerte ertoe heeft geleid dat ons Bureau het Inkoopplatform van [het Ministerie] niet heeft kunnen overtuigen van onze uitmuntende kwaliteit en niet het vertrouwen heeft kunnen geven dat wij voor alle medewerkers volledig inzetbaar zijn voor de gevraagde aan-

besteding. Op basis van de door u opgestelde email van 23 juni hieronder kan er echter door ons geen prijs-/kwaliteitverhouding bepaald worden ten opzichte van de andere inschrijvers en/of winnende partijen. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat wij goed genoeg hebben gescoord in kwaliteit en prijs op de gunningcriteria om uitgenodigd te worden voor de presentatie.

Wij denken dat wij in eerste instantie voldoen aan de eisen zoals door u gesteld. De exacte motivering waarom ons bureau niet geschikt zou zijn voor de door u gevraagde presentatie wordt echter geheel niet door u gemotiveerd anders dan een subjectieve stelling van de beoordelingscommissie dat wij helaas niet tot de uitgenodigde partijen behoren. Dit is echter geen motivatie zoals die gebruikelijk is bij aanbestedingstrajecten waarbij de beginselen van de Aanbestedingswet onverminderd van toepassing zijn.

Op basis van de door u aangegeven zaken hebben wij totaal geen transparant inzicht in de objectiviteit van de beoordeling. Wij verzoeken u hierbij dan ook vriendelijk om mij zo spoedig mogelijk alsnog een overzicht te sturen met daarin de scores per gunningcriteria en een totaalscore vergeleken met de andere 13 of-ferte inschrijvers en partijen die wel uitgenodigd zijn voor de presenties.

In onze optiek is dit een correcte wijze om de motivatie van uw gunningsbeslissing vorm te geven. Wij wensen derhalve gaarne een gespecificeerde motivering per omgaande zo spoedig mogelijk schriftelijk te ontvangen.

Met vriendelijke groet, [Naam]'

1.6. Op 1 juli 2015 heeft beklaagde het volgende aan klager bericht:

'Goedemorgen mevr. [Naam],

Het voornemen tot gunnen, voorzien van een motivatie, zal op 14 augustus worden verstrekt aan alle Inschrijvers. Hierbij verwijzen wij u naar de hierna opgesomde tekstonderdelen uit het Beschrijvend Document.

Het beschreven proces zal uitgevoerd worden. Binnen de gestelde termijn is hierop van [Klager] ook geen vraag, opmerking en of bezwaar ontvangen.

Wij gaan er vanuit U hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet, [Naam]

(...)'

1.7. Op 6 juli 2015 heeft klager het volgende bericht aan beklaagde verzonden:

'Zoals wij in ons 2e bericht van 25 juni aan u vroegen staat nog steeds het feit dat de procedure gevolgd wordt op de wijze waarop u dit heeft aangegeven. Dit ontslaat u niet van de plicht om de gunningsbeslissingen in deze van ons nu te motiveren.

Hierbij verzoek ik u voor de derde keer om ons z.s.m. de beoordelingen en de motiveringen te leveren, ook per e-mail, op basis waarvan u de beslissing heeft genomen ons niet uit te nodigen voor de presentatie. Zie bijgaand artikel 4.5 [paragraaf 4.5 van het Beschrijvend Document, zie 1.2 hiervoor, Commissie].

(...)

Met vriendelijke groet, [Naam]'

- 1.8. Beklaagde heeft op 6 juli 2015 gereageerd op het bericht van klager van 6 juli 2015:

'Geachte mevrouw [Naam],

Dank voor uw bericht van heden.

U vraagt voor de derde keer om de beoordelingen en de motiveringen te leveren op basis waarvan wij de beslissing hebben genomen om u niet uit te nodigen voor de presentatie.

Zoals u in de stukken heeft kunnen zien, staat vermeld wat de scores zouden moeten zijn om uitgenodigd te worden voor de presentatie. De presentatie zelf maakt deel uit van de kwalitatieve Subgunningcriteria (wens 4) bij de inschrijving. Na de presentatie zal, na beoordeling van wens 4, de voorlopige gunning plaatsvinden. De voorlopige gunning zoals vermeld in het beschrijvend document zal op 14 augustus 2015 plaatsvinden en dat is het formele moment waarop dan de beoordelingsresultaten en motiveringen aan de inschrijvers bekend worden gemaakt.

Er wordt in dit stadium geen mededelingen gedaan dan dat partijen wel of niet zijn uitgenodigd voor de presentatie.

Ervan uitgaand u overtuigd te hebben van de noodzaak waarom er van de beschreven werkwijze niet zal worden afgeweken.

Met vriendelijke groet, [Naam]'

- 1.9. Op 9 juli 2015 heeft klager – voor zover relevant – de volgende reactie aan beklagde verzonden:

'Geachte heer [Naam],

U heeft ons inderdaad helaas nog steeds niet kunnen overtuigen van uw gelijk om ons nu nog geen objectieve gunningscriteria te geven en dit pas op 14 augustus te hoeven uitvoeren. Op basis van de door u aangegeven zaken hebben wij namelijk nu al totaal geen transparant inzicht in de objectiviteit van de beoordeling. Wij verzoeken u hierbij dan ook vriendelijk om mij zo spoedig mogelijk alsnog een overzicht te sturen met daarin de scores per gunningscriteria en een totaalscore vergeleken met de andere 13 offerte inschrijvers en partijen die wel uitgenodigd zijn voor de presentaties. In onze optiek is dit een correcte wijze om de motivatie van uw gunningsbeslissing vorm te geven zoals dit bij alle aanbestedingen altijd verloopt. Wij wensen derhalve gaarne een gespecificeerde motivering per omgaande zo spoedig mogelijk schriftelijk te ontvangen.
(...)

[Naam]'

- 1.10. Klager heeft vervolgens op 19 juli 2015 de volgende klacht bij het klachtenmeldpunt van beklagde ingediend:

'Geachte heer [Naam] en mevrouw [Naam]

Wij verwijzen u n.a.v het telefoongesprek hierbij nu naar paragraaf 2.4 Klachtenregeling in de leidraad en paragraaf 4.5 2e alinea. Het dient dus zo te zijn dat wij die minimale aantallen punten niet gehaald hebben anders zouden wij wel uitge-

nodig zijn voor de presentatie op 7 juli 2015. Wij vinden het zeer opmerkelijk dat u n.a.v. onze vele vragen nog steeds geen openheid van zaken hebt gegeven en hiermee nog steeds wil wachten tot 14 augustus. U geeft ook nog steeds geen inzage in de minimale punten die wij moesten scoren om uitgenodigd te worden voor de presentatie en wat wij waarvoor exact gescoord hebben en ook niet wat de andere partijen wat en waarvoor gescoord hebben voor de objectieve gunningscriteria per criterium. Wij willen van u graag transparantie op papier. Wij dienen hierbij een klacht in op basis van paragraaf 2.4.

met vriendelijke groet, [Naam]'

- 1.11. Op 12 augustus 2015 heeft klager gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot de klacht die zij heeft ingediend:

'Geachte mevrouw [Naam],

Wij hebben de volgende vragen aan U: Hoe staat het ervoor met de klachtenprocedure en wat is de doorlooptijd en wat kunnen wij hierover verwachten?

Wij weten via onderstaande email van 21 juli 2015 dat de voorlopige gunning van 14 augustus 2015 is uitgesteld naar 4 september 2015.

Graag uw reactie.

met vriendelijke groet, [Naam]'

- 1.12. Op diezelfde dag – 12 augustus 2015 – heeft klager ook nog een e-mail aan beklagde verzonden met dezelfde inhoud.

- 1.13. Het klachtenmeldpunt van beklagde heeft op 13 augustus 2015 de volgende reactie aan klager gestuurd:

'Geachte mevrouw [Naam],

Hierbij bevestig ik de inhoud van ons telefoongesprek van gisteren en zal ik reageren op uw verzoek in uw e-mail van gistermiddag om aan u het spreadsheet met de scores toe te zenden.

Vooruitlopend op de verzending van het voornemen tot gunnen op 4 september a.s. van de nationale aanbesteding [X] kan het Klachtenmeldpunt u helaas nog niet de scores van uw inschrijving en de motivering daarvan zoals gegeven door de beoordelingscommissie doen toekomen. Als het Klachtenmeldpunt dit wel zou doen zou dit resulteren in een ongelijke behandeling ten opzichte van de andere inschrijvers en afwijken van de in het Beschrijvend Document weergegeven procedure. Op pagina 20 onder paragraaf 4.1. van het Beschrijvend Document staat; "Alle inschrijvers ontvangen gelijktijdig bericht van het voornemen tot gunnen." Daarnaast is het zo dat het spreadsheet uitsluitend voor intern gebruik is en niet aan inschrijvers wordt verstrekt, niet in deze aanbestedingsprocedure, maar ook niet in andere aanbestedingsprocedures.

De beoordeling van de inschrijvingen is overeenkomstig de weergave in het Beschrijvend Document uitgevoerd: te weten eerst (anoniem) een Individuele beoordeling door beoordelingscommissie en vervolgens een plenaire sessie (Beschrijvend Document pagina 22 paragraaf 4.3.) "Ieder lid van de Beoordelingscommissie beoordeelt de ontvangen Inschrijvingen individueel en kent individueel een rapportcijfer toe aan de antwoorden op de wensen en subwensen uit de Inschrijvingen. Na de individuele beoordeling vindt er een plenaire sessie plaats met alle beoordelaars waarin de scoresresultaten worden doorgenomen. Hierbij is

wens 4 – Presentatie, dan nog niet beoordeeld. Grote afwijkingen tussen scores onderling worden beargumenteerd doorgesproken. De beoordelaars mogen elk afzonderlijk, indien zij daartoe de noodzaak zien, op grond van die argumentatie hun eigen toegekende rapportcijfer aanpassen. Daarna wordt de totaalscore per Inschrijving opgemaakt. Iedere individuele beoordeling telt evenredig mee voor de totaalscore van de Inschrijving. Omwille van de objectiviteit worden de kwalitatieve Subgunningcriteria beoordeeld op het moment dat de beoordelaars nog geen kennis hebben van de prijzen.”

De kwalitatieve subgunningcriteria (p 20 en 21 paragraaf 4.2. Beschrijvend Document) zijn:

[Hier geeft beklagde de in paragraaf 4.2 van het Beschrijvend document opgenomen tabel weer, zie 1.2 hiervoor, Commissie]

Om in aanmerking te komen voor gunning van de Overeenkomst dient een Inschrijver tenminste 60% van het maximaal aantal te scoren punten te behalen op de kwalitatieve Subgunningcriteria: wens 1, wens 2 en wens 3 (en niet voor wens 4 en 5). Dus voor elk kwalitatieve Subgunningcriteria wens 1 en wens 2 en wens 3 dient de Inschrijver tenminste 60% van die respectievelijk 220, 230 en 100 punten te scoren. Als op wens 1 en wens 2 en wens 3 minimaal 60% x 220, 230 of 100 punten = 132, 138 of 60 punten is gescoord, wordt de Inschrijving beoordeeld op de prijs en komt dan in aanmerking voor gunning van de Overeenkomst. Indien de Inschrijving niet voldoet aan deze minimumgrens, wordt de Inschrijving terzijde gelegd en komt de Inschrijving niet voor gunning van de Overeenkomst in aanmerking.

Uw inschrijving voldeed helaas niet aan de eis van de 60% score op de kwalitatieve subgunningcriteria en daarom heeft u geen uitnodiging ontvangen voor de presentatie.

Na het versturen van het voornemen tot gunnen op 4 september a.s., waarin ook de motivering van de scores van uw inschrijving staat, heeft u nog de mogelijkheid om een mondelinge dan wel schriftelijke toelichting daarop te vragen en heeft u tevens 20 dagen de tijd om een kort geding hiertegen aanhangig te maken (p. 14 paragraaf 2.10.2 van het Beschrijvend Document). In de voorlopige gunningbeslissing zal worden aangegeven wanneer deze termijn eindigt.

Zodra het voornemen tot gunnen is verzonden zal het klachtenmeldpunt uw klacht verder afhandelen. Ik vind het vervelend voor u dat het Klachtenmeldpunt daarop moet wachten voor de afhandeling van de klacht.

Met vriendelijke groet,
namens het Klachtenmeldpunt [Beklaagde],

[Naam]’

- 1.14. Op 24 augustus 2015 heeft het klachtenmeldpunt van beklagde de volgende e-mail aan klager gezonden:

‘Geachte mevrouw [Naam],

Zoals afgesproken, bevestig ik hierbij kort het gesprek dat wij afgelopen vrijdagmiddag hebben gehad.

Ik heb aangegeven dat u na de gunningsbeslissing niet alleen een kort geding resteert. Indien u namelijk een nadere toelichting wenst, kunt u een verzoek

hiertoe indienen. Deze toelichting kan mondeling of schriftelijk plaatsvinden. Hierin zal getracht worden uw mogelijke bezwaren weg te nemen. Indien dat niet lukt, kunt u alsnog een kort geding starten.

Tevens heb ik u laten weten dat in het geval dat blijkt dat een gunningsbeslissing niet juist is geweest, de aanbestedende dienst kan besluiten de gunningsbeslissing in te trekken en tot herbeoordeling over te gaan.

Verder bespraken wij de situatie dat de scores met betrekking tot de presentatie wel op papier zijn gezet, maar de motivering niet. Ik heb aangegeven dat dit niet wenselijk is en dat dit niet de standaard werkwijze van [Beklaagde] is.

Wij kwamen tot de conclusie dat het klachtenmeldpunt op dit moment niet meer voor u kan betekenen.

Met vriendelijke groeten,
Namens het klachtenmeldpunt,

[Naam]'

- 1.15. Op 4 september 2015 heeft beklagde aan klager de mededeling van de gunningsbeslissing toegestuurd waarin – voor zover relevant – het volgende is opgenomen [*in de tabel heeft de Commissie de drie getallen bij wens 1 onder 1a ("visie") een kolom naar links opgeschoven, omdat de getallen in de tabel anders niet goed optelden*]:

'(...)

Uw inschrijving komt helaas niet in aanmerking voor gunning van de overeenkomst.

Beoordeling

De analyse van de verschillende inschrijvingen heeft ertoe geleid dat uw inschrijving niet is aangemerkt als de economisch meest voordelige inschrijving zoals omschreven in de gunningprocedure van het beschrijvend document.

Na de beoordeling van de inschrijvingen is gebleken dat [Y], met een totaalscore van 729,93 punten de economisch meest voordelige inschrijving heeft ingediend. Conform de in het beschrijvend document neergelegde gunningprocedure is het [Ministerie], voornemens de overeenkomst derhalve te gunnen aan [Y].

Het beoordelingsresultaat van uw inschrijving treft u in het onderstaande overzicht aan.

Subgunningcriteria	Uw Score	Score	Maxi	Mini
	score	[Y]	male	male
			score	score
Kwaliteit, bestaande uit:				
• wens 1: Visie op leiderschapsontwikkeling	74	172,67	220	132
o 1a: visie	16,67	40	50	
o 1b: leerfilosofie	24	36	45	
o 1c: toegevoegde waarde	8,33	20	25	
o 1d: inzet medewerkers	6,67	18,33	25	
o 1e: actualiteit	13,33	40	50	
o 1f: faciliteren	5	18,33	25	
• wens 2: vertaling van visie in programmastructuur	64,67	180,67	230	138
o 2a: uitgangspunten	13,33	40	50	
o 2b: integratie	13,33	40	50	
o 2c: casuïstiek	13,33	36,67	50	
o 2d: leiderschapsopgave	8	24	30	
o 2e: betrekken	10	20	25	
o 2f: groepsdynamiek	6,67	20	25	
• wens 3: Concretiseren 1 ^e jaarprogramma	28,33	80	100	60
o 3a: concretiseren programma	13,33	40	50	
o 3b: concretiseren didactiek 1 ^e jaar	6,67	20	25	
o 3c: concretiseren didactiek 2 ^e jaar	8,33	20	25	
• wens 4: Presentatie	n.v.t.	146,6	200	
• wens 5: Social Return	30	30	30	
Totaal score kwaliteit	197	609,93	780	
Prijs, bestaande uit:				
• onderbouwing begroting			20	
• prijs	n.v.t.		200	
Totaal score prijs	n.v.t.	120	220	
Totaal score kwaliteit en prijs n.v.t.		729,93	1.000	

Uw organisatie behaalde op wens 1, 2 en 3 niet het vereiste minimaal aantal punten, zodat uw inschrijving terzijde is gelegd en niet in aanmerking kwam voor een presentatie (wens 4) zoals beschreven in paragraaf 4.6 van het beschrijvend document. In paragraaf 4.2 in het beschrijvend document is bij het niet behalen van het minimale aantal punten beschreven: "Indien de Inschrijving niet voldoet aan deze minimumgrens, wordt de Inschrijving terzijde gelegd en komt de Inschrijving niet voor gunning van de Overeenkomst in aanmerking."

Hieronder wordt aangegeven wat de redenen zijn geweest voor de waardering van uw inschrijving. Daarnaast treft u een toelichting aan op de kenmerken van de winnende inschrijving op de verschillende onderdelen.

De punten voor prijs en kwaliteit zijn toegekend zoals vermeld in paragraaf 4.4

respectievelijk 4.3 van het beschrijvend document.

Wens 1a - Wat is uw visie op leiderschapsontwikkeling en professionele groei in relatie tot de loopbaanstap naar directeursniveau die kandidaten willen maken en in welke mate sluiten deze aan bij de uitgangspunten van het [Kandidatenprogramma]?

Uw beschrijving richt zich met name op individuele vaardigheidsontwikkeling (zijnde een verzameling van vaardigheden) en niet op leiderschapontwikkeling als professionele rol in een context met een opdracht.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft in zijn visiebeschrijving organisatieontwikkeling, leiderschapsontwikkeling en de drie leerlijnen samenhangend en congruent beschreven in relatie tot een loopbaanstap voor deelnemers naar directeursniveau.

Wens 1b - Leerfilosofie.

Het antwoord betreft alleen het toepassingsniveau van eigen trainingen, waardoor de informatie zeer beperkt relevant is.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft individuele en groepsgerichte leerstijlen geduid en uitgewerkt ter ondersteuning van de transfer van het geleerde waarbij de didactiek volledig aansloot bij de uitgangspunten zoals geformuleerd in het beschrijvend document.

Wens 1c - De mate waarin de achtergrond van voorgestelde accountmanager, programma-ontwerper, moderator en projectmedewerker aansluiten bij de uitgangspunten van het [Programma].

Er wordt inhoudelijk niet ingegaan op de kennis en ervaring in leiderschapsprogramma's die nodig is om de rollen voldoende te kunnen invullen.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft per genoemde rol helder beschreven over welke specifieke kennis, ervaring en houdingsaspecten de voorgestelde professionals beschikken om in de uitvoering de uitgangspunten van het [Programma] volledig te kunnen waarborgen.

Wens 1d - De mate waarin de achtergrond en werkervaring van de docenten/inleiders en uw argumentatie waarom u deze personen inzet aansluiten bij de uitgangspunten van het [Programma].

Uw uitleg verwijst slechts naar een algemene achtergrond van een algemene groep professionals. De tweede zin in die paragraaf is zeer onduidelijk en zelfs verwarrend - de gevraagde argumentatie ontbreekt volledig.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft met de door hen voorgestelde docenten/inleiders een goede invulling gegeven aan de in de uitgangspunten geschetste professionele variëteit qua ervaring, herkomst, breedte en diepte.

Wens 1e - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver zorgt voor actualiteit, innovatie en uitdaging van thema's en werkvormen in het programma.

In uw beschrijving wordt het inbrengen van actualiteit slechts op voorwaardelijk niveau geduid. De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft in zijn antwoord samenhangend geduid hoe en waarom hij actualiteit, innovatie op een voor kandidaten uitdagende wijze vormgeeft op zowel werkvorm- als programmaniveau.

Wens 1f-De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver ervoor zorgt dat het [Kandidatenprogramma] de leiderschapsontwikkeling faciliteert van kandidaten afkomstig uit alle onderdelen van de overheid als ook de wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver deze diversiteit weet te benutten.

Dit onderdeel is onvoldoende uitgewerkt: het beschrijft slechts de ervaring van inschrijver met groepsdynamiek in in company trajecten, de vraag wordt feitelijk

niet beantwoord.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft heel duidelijk de essentie van de genoemde diversiteit binnen de rijksoverheid geduid op zowel concern-, organisatie-, functie-, rol- en taakniveau en daarmee samenhangend de praktische toepassing en bruikbaarheid van ervan beschreven.

Wens 2a - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver de onderdelen 'ken je zelf ken je vak' en 'ken de wereld' integreert in het programma en hoe de samenhang tussen de drie leerlijnen wordt vormgegeven.

De drie leerlijnen worden slechts geduid echter niet samenhangend uitgewerkt. De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft de drie 'leerlijnen' zodanig gebalanceerd vormgegeven en uitgewerkt waardoor gekozen inhoud, werkvormen en locaties maximaal de leiderschapontwikkeling van kandidaten faciliteert. De daarbij voorgestelde verbindende en katalyserende elementen garanderen de meest optimale samenhang tussen de drie leerlijnen.

Wens 2b - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver zorgt voor integratie tussen het collectieve programma en de leiderschapsopgave enerzijds en het individuele traject (assessment, Learning Center e.d.) anderzijds.

Er is onvoldoende inhoudelijke onderbouwing van de samenhang tussen het collectieve en individuele programma, anders dan op organisatorisch niveau.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft op integrale wijze geduid hoe alle beschikbare elementen uit het individuele traject — vanuit het perspectief van zowel kandidaten, docenten, moderator en programmacoördinatoren — maximaal renderend kunnen worden in elk onderdeel van het collectieve programma.

Wens 2c - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver actuele casuïstiek uit de overheid in het programma integreert.

Bij de beschrijving van de actuele casuïstiek wordt slechts het deelnemer perspectief geduid — hoe zich dit verhoudt tot andere perspectieven wordt niet duidelijk.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft niet alleen duidelijk aangeven welk type casuïstiek zich het beste leent voor het {Kandidatenprogramma}, maar ook aangegeven hoe het deze casuïstiek vertaalt naar programmaonderdelen en welke werkvormen het beste de rijkdom van deze casuïstiek kunnen ontsluiten.

Wens 2d - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver de leiderschapsopgave van kandidaten inbedt in het programma.

Uw beschrijving gaat niet in op het zoeken/vinden/uitvoeren van de leiderschapsopgave.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft zowel op toepassings- en uitvoeringsniveau als op inspiratie-, innovatie- en uitdagingniveau de grensverleggende functionaliteit van de leiderschapsopgave integraal in het programma verwerkt.

Wens 2e - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver de leidinggevende van de kandidaat betreft bij het formuleren en uitvoeren van de leiderschapsopgave en bij de leiderschapontwikkeling van de kandidaat.

Uw uitwerking is op procesniveau beschreven, verdieping en motivatie van leidinggevende ontbreekt echter.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft helder geduid op welke onderscheidende wijzen de leidinggevende in alle fasen van de leiderschapsopgave kan worden betrokken en ingezet en tevens aangegeven hoe alle betrokkenen (moderator, programmacoördinatoren, etc.) daar ondersteunend in kunnen zijn.

Wens 2f - De wijze waarop en de mate waarin groepsdynamisch werken en systeemdynamiek terugkomen in het programma.

Het groepsdynamische aspect en systeemdynamiek vormen geen integraal onderdeel van de beschrijving en de herhaling van de uitgangspunten van inschrijver voegen hier niets toe.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' instrumenteert groepsdynamisch werken en systeemdynamiek zowel in het programma voor de kandidaten als groep alsook voor elke individuele kandidaat in zijn/haar leidinggevende praktijk en organisatiecontext.

Wens 3a - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver de concretisering uitwerkt van het programma in het eerste jaar en het tweede co-creatieve jaar.

Uw programmabeschrijving is gebaseerd op modules en intervisiedagen. De invulling is voor het overgrote deel vaardigheidstraining — op procesniveau beschreven - aangevuld door een enkele inleiding/gast spreker; hierdoor is het programma onevenwichtig en niet samenhangend op de drie leerlijnen.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving'- voor het eerste jaar - heeft vanuit het centrale perspectief van deelnemers(groep) op zowel het niveau van inhoud, werkvormen, locatie, leiderschapsopgave, inzet van moderator/inleiders/ programmacoördinatoren en het individuele programma inzicht verschaft in de wijze waarop de leiderschapontwikkeling van kandidaten maximaal gefaciliteerd wordt.

Wens 3b - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver de concretisering van de didactiek in het eerste jaar uitwerkt en de mate waarin deze past bij de geformuleerde uitgangspunten van het [Programma].

De uitwerking is zeer beperkt - er ontbreekt een uitgewerkt model en er is zeer weinig aandacht geschonken aan de uitgangspunten van het [Kandidatenprogramma].

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft het door hem beschreven programmavoorstel voorzien van een stapsgewijs uitgewerkt didactisch model waarin alle voor deze vraag relevante uitgangspunten van het [Programma] helder geduid en geïnstrumenteerd zijn.

Wens 3c - De wijze waarop en de mate waarin de Inschrijver de concretisering van de didactiek in het tweede jaar (cocreatie) uitwerkt en de mate waarin deze past bij de geformuleerde uitgangspunten van het [Programma].

De beschrijving betreft geen didactisch model maar ontwikkelingsthema's en inschrijver heeft de ontwikkelingsthema's per module reeds uitgewerkt. De uitgangspunten van het [Kandidatenprogramma] met betrekking tot co-creatie vragen om een didactisch model zonder voorafgaande invulling per module.

De inschrijver met de 'economisch meest voordelige inschrijving' heeft voor het tweede co-creatieve jaar zowel in de procesbeschrijving als aanpak en uitwerking een helder uitgewerkt didactisch model beschreven waarmee voor alle betrokkenen in elke fase van de co-creatie de uitgangspunten van het [Programma] toepassingsgericht vormgegeven zijn.

Wens 5- Social return

De score als vermeld in de tabel is overeenkomstig het door uw organisatie opgegeven percentage te besteden aan werk(ervarings)plaatsen en gebaseerd op het ingediende Plan van Aanpak (bijlage 13).

Prijs

Aangezien uw inschrijving terzijde is gelegd, is uw Inschrijving niet beoordeeld op prijs.

Geheel onverplicht maar ter informatie deel ik u mee dat met de prijs van uw or-

ganisatie, in combinatie met de volledig onderbouwde begroting, een score van 220 punten zou zijn behaald. Aangezien uw inschrijving terzijde is gelegd, is dit niet opgenomen in de bovenstaande tabel.

(...)'

1.16. Op 15 september 2015 heeft klager een brief aan beklagde gestuurd naar aanleiding van de mededeling van de gunningsbeslissing van 4 september 2015. In die brief heeft klager onder andere het volgende gesteld:

1. [Beklaagde] heeft bij aanvang geen objectieve gunningcriteria gehanteerd voor de gunningcriteria en heeft in de Nota van Inlichtingen ontwijkend gereageerd op vragen die hier betrekking op hadden. Dit in het kader van de beginselen objectiviteit en transparantie die op deze procedure van toepassing zijn;

2. [Beklaagde] heeft tussen 23 juni 2015 en 4 september 2015 categorisch geweigerd informatie af te geven die voor [Klager] (maar klaarblijkelijk ook voor andere inschrijvers) welke inzicht gaf in de beslissing om [Klager] niet uit te nodigen voor de presentatie. Door het uitblijven van informatie uwerzijds wekt u sterkt de indruk niet objectief en niet transparant te willen handelen in deze procedure. [Beklaagde] heeft zich "verscholen" achter de procedure en heeft geen kritische vragen willen beantwoorden welke in het belang zijn van de inschrijvende partijen en de beginselen van de Europese richtlijnen en de Aanbestedingswet 2012. Zoals eerder gezegd: wij menen dit handelen met succes aan te kunnen vechten;

3. Het klachtenmeldpunt van [Beklaagde] heeft de klacht in behandeling, maar de kwalitatieve uitkomst hiervan is betreurenswaardig. Een aanbestedende dienst is wettelijk verplicht een klachtenmeldpunt in te richten. Het uitgangspunt is dat dit in het belang van de inschrijvende partijen is. Met een dergelijke uitkomst van de behandeling van de klacht wordt op zijn minst de indruk gewekt dat het klachtenmeldpunt op de hand is van de aanbestedende dienst. Zaken zoals de beginselen van de aanbestedingswet, proportionaliteit en het wel of niet juist handelen van de aanbestedende dienst schijnen niet in overweging genomen te zijn. Er is gekeken of de beoordeling conform hetgeen wat in de aanbestedingsdocumenten staat beschreven is uitgevoerd. Er is klaarblijkelijk niet gekeken of de procedure objectief en transparant is en de rechten van de inschrijvende partijen waarborgt;

4. Het voornemen tot gunnen resulteert in transparante en objectieve vergelijkingen tussen de scores van de verschillende inschrijvingen. Er zijn opmerkelijk lage scores gegeven aan [Klager] zonder afdoende motivatie, er kan geen prijs-/kwaliteitverhouding bepaalde worden ten opzicht van de andere inschrijvende partijen, noch de winnende partij, de prijs is commercieel dusdanig goed te noemen dat het hebben van objectieve en transparante informatie met betrekking tot de score en motiveringen op de gunningcriteria rond 23 juli 2015 een had kunnen resulteren in een winnende offerte voor [Klager]!

Dit alles in ogenschouw kunnen wij geen genoegen nemen met de wijze waarop [Beklaagde] en het klachtenmeldpunt [Beklaagde] hebben gehandeld in deze aanbesteding.

(...)

Wij vragen u derhalve vriendelijk, doch zeer dringend, om uw voornemen tot gunnen te herzien en de procedure af te breken zodat er door middel van een nieuwe procedure objectief en transparant beoordeeld kan worden welke partij

het meest geschikt is voor [Beklaagde] om onderliggende opdracht uit te voeren. Wij zijn van mening dat dit tot op heden niet het geval is geweest.

(...)'

- 1.17. In reactie op het voorgaande bericht heeft beklagde op 17 september 2015 onder andere het volgende bericht aan klager:

'Geachte mevrouw [Naam],

(...)

In uw brief verzoekt u het [Ministerie] om het voornemen tot gunning te herzien en de procedure af te breken. U geeft aan dat u gezien de verschillende conclusies die u heeft getrokken op basis van uw uiteenzetting van de feiten, geen genoegen kunt nemen met de wijze waarop [Beklaagde] en het Klachtenmeldpunt [Beklaagde] hebben gehandeld in deze aanbesteding. Op de eerste tot en met de derde conclusie is respectievelijk de [Beklaagde] en het Klachtenmeldpunt [Beklaagde] reeds ingegaan. De afhandeling van de klacht waarnaar u in uw derde conclusie verwijst, zal zo spoedig mogelijk worden toegestuurd.

In uw vierde conclusie geeft u aan dat de scores die aan [Klager] zijn gegeven, niet afdoende zijn gemotiveerd, maar u geeft niet aan waarom u van mening bent dat er scores zijn gegeven zonder afdoende motivatie. Om na te gaan of uw bezwaar op dit punt hout snijdt, verzoek ik u om uw standpunt nader toe te lichten en (bij voorkeur) per wens aan te geven waarom u van mening bent dat de motivatie niet afdoende is.

Overigens is een aanbestedende dienst op grond van artikel 2.130 van de Aanbestedingswet 2012 verplicht om alleen de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving mede te delen (en derhalve niet van de overige inschrijvers).

In afwachting van uw gewaardeerde reactie,

[Naam]'

- 1.18. Op 18 september 2015 heeft het [Ministerie] de volgende e-mail naar klager verzonden:

'Geachte mevrouw [Naam],

Hierbij stuur ik u de reactie van het Klachtenmeldpunt [Beklaagde] op de door u ingediende klacht met betrekking tot de aanbestedingsprocedure Collectieve op-
leiding [Programma].

Aangezien [Naam] op vakantie is, heb ik de reactie ondertekend en kunt u zich bij eventuele vragen ook tot mij wenden.

Met vriendelijke groet,

[Naam]'

- 1.19. In de brief behorend bij de e-mail van 18 september 2015 staat het volgende:

'Geachte mevrouw [Naam],

Uw klacht van 31 juli 2015 (en 21 juli 2015) betreffende de aanbestedingsprocedure Collectieve opleiding [Programma] is in goede orde ontvangen. Hierin verzoekt u om zo spoedig mogelijk transparant de objectieve scores per gunningscriterium te ontvangen, mede in vergelijking met de 12 nadere bureaus die hebben ingeschreven. U wilt inzage in de minimale punten die uw organisatie moest scoorten om uitgenodigd te worden voor de presentatie en welke score exact is behaald.

Wij kunnen ons goed voorstellen dat u teleurgesteld bent dat u niet bent uitgenodigd om een presentatie te houden in het kader van deze aanbesteding.

Op 12 augustus 2015 heeft u het [Klachtenmeldpunt] een rappel gestuurd en gevraagd wanneer de klacht zou worden afgehandeld. Dezelfde dag is telefonisch contact met u opgenomen en aangegeven dat de scores en de motivering daarvan nog niet aan u kunnen worden toegezonden. De inhoud van dit telefoongesprek is op 13 augustus 2015 per e-mail aan u bevestigd overeenkomstig uw verzoek.

Aangegeven is dat, vooruitlopend op de verzending van het voornemen tot gunnen op 4 september a.s. van de nationale aanbesteding collectieve opleiding [Programma], het [Klachtenmeldpunt] u nog niet de scores van uw inschrijving en de motivering daarvan zoals gegeven door de beoordelingscommissie, kan doen toekomen. Als het [Klachtenmeldpunt] dit wel zou doen, zou dit resulteren in een ongelijke behandeling ten opzichte van de andere inschrijvers en afwijken van de in het Beschrijvend Document weergegeven procedure.

In uw e-mailbericht van 17 augustus 2015 heeft u aangegeven dat u niet tevreden bent met het antwoord van het [Klachtenmeldpunt] van 12 augustus. U wilde dat voor 4 september 2015 toch aan uw verzoek zou *[brief is door klager onvolledig aan de Commissie overgelegd en niet door beklagde aangevuld, Commissie]*

[Ministerie]'

- 1.20. Op 21 september 2015 heeft klager de volgende brief naar beklagde gestuurd en hierin – voor zover relevant – het volgende bericht:

'(...)

In onze optiek zijn U en het klachtenmeldpunt in zijn geheel niet ingegaan op onze punten 1 t/m 3 van onze brief van 15 september 2015. Het enige wat het klachtenmeldpunt vermeld is in onze optiek dat [Beklaagde] gehandeld heeft volgens hetgeen er staat beschreven in de leidraad. Meer dan een mededeling dat zij van mening zijn dat het niet van toepassing is volgens het aanbestedingsdocument is er niet gekomen zonder verdere argumenten en zonder reactie op mijn schrijven van 15 september 2015. Dat geldt voor conclusie 1, 2 en 3. Het klachtenmeldpunt heeft ook gemeld nog niet klaar te zijn met de afhandeling van de klacht. Dat wil zeggen dat de conclusies die tot nu toe getrokken zijn door het klachtenmeldpunt niet uitputtend zijn en tot grote ontevredenheid hebben geleid bij ons en onze klachten verstrekt hebben naar aanleiding van het antwoord van 18 september 2015.

Wij stellen voor dat we voor conclusie 4 kunnen stellen dat de uitwerking van artikel 2.130 en met name lid 2 voor meerderlei interpretatie vatbaar zijn en dat sec

de wettekst geen uitsluitend geeft over de wijze van een correcte motivering. Er staat namelijk letterlijk: **"de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving alsmede de naam van de begunstigde of de partijen bij de raamovereenkomst."**

Er is afdoende jurisprudentie aanwezig om te concluderen dat de wijze waarop er een motivatie van een voornemen tot gunning op meerderlei wijzen vormgegeven kan worden. Waar het om gaat is dat er nog steeds geen prijs-/kwaliteitverhouding door ons bepaald kan worden op basis van hetgeen [Beklaagde] heeft aangegeven.

Daarnaast wordt er geen enkel inzicht gegeven in de relatieve scores ten opzichte van de andere partijen en wordt er een relatieve score gebruikt in alle motivaties nu achteraf die voor ons volledig onacceptabel en allemaal geheel niet goed onderbouwd en extreem te laag zijn bevonden door ons, waarbij wij bij al onze klachten versterkt zijn en onze klachten gestand houden.

Daarnaast is het feit dat er een 100% commercieel interessante prijs is afgegeven door [Klager] met een sterk teken dat, indien de reden voor het niet uitnodigen van [Klager] voor het interview met succes weerlegd had kunnen worden, de opdracht door [Klager] gewonnen had kunnen worden!

Tevens, zoals eerder aangegeven in de brief van 15 september 2015, zijn er door [Klager] in het voortraject vragen gesteld met betrekking tot het ontbreken van een objectief beoordelingskader. De wijze waarop de gunningscriteria beoordeeld worden zijn niet eenduidig vastgelegd op een dusdanige wijze dat een eenduidig interpreteerbare methodiek is gehanteerd voor de beoordeling van de gunningcriteria.

De aanbestedende dienst poogt nu voor ons onaanvaardbaar een omgekeerde bewijslast toe te passen met betrekking tot hun eigen handelen. Echter, de aanbestedingswet is ter bescherming van de inschrijvende partijen wat zoveel betekent dat het [Beklaagde] een plicht heeft om te voldoen aan de richtlijnen en beginselen van de Europese wetgeving en de Aanbestedingswet 2012. Er zal dus inzicht gegeven moeten worden door [Beklaagde] met betrekking tot de redenen van hun handelen of er zal door [Beklaagde] een conclusie getrokken moeten worden dat de procedure niet conform de richtlijnen en beginselen van de Europese wetgeving en de Aanbestedingswet is verlopen en dat de procedure teruggetrokken dient te worden, geheel in tegenstelling tot wat mevrouw mr. mevrouw mr. [Naam] uit naam van mr. [Naam] die op vakantie is schrijft in haar reactie van 18 september 2015.'

1.21. Op 23 september 2015 heeft beklaagde de volgende reactie aan klager gestuurd:

'In uw brief d.d. 15 en 21 september 2015 geeft u aan dat door u geen prijs-kwaliteitverhouding kan worden bepaald en dat er daarnaast geen inzicht wordt gegeven in de relatieve scores ten opzichte van de andere inschrijvers. U verzoekt ons het voornemen tot gunning te herzien en de procedure af te breken.

Wij zijn van mening dat met onze brief d.d. 4 september 2015 is voldaan aan de motiveringsplicht met betrekking tot de gunningsbeslissing op grond van artikel 2.130 van de Aanbestedingswet. Wij hebben per subgunningcriterium (per wens) uitgebreid en duidelijk aangegeven waarom u een bepaalde score heeft behaald en wat per wens de kenmerken en voordelen zijn van de uitgekozen inschrijving. Volgens vaste jurisprudentie is een aanbestedende dienst niet verplicht om tevens de scores van de andere inschrijvers dan de winnende inschrijver weer te geven.

Aangezien u echter bij monde van uw aanbestedingsadviseur heeft aangegeven graag te vernemen of de overige inschrijvers met betrekking tot de wensen in de buurt van de winnende inschrijver hebben gescoord of dat u niet de enige inschrijver was die niet voldaan heeft aan het minimum aantal te behalen punten, zijn wij coulancehalve (en derhalve geheel onverplicht) bereid om het beoordelingsresultaat van de andere inschrijvers hieronder weer te geven. Dit laat echter onverlet dat de gunningsbeslissing adequaat is gemotiveerd.

Subgunningcriteria	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kwaliteit, bestaande uit:													
Wens 1:	172,67	167,67	162,67	156	150	120	125,33	135,33	135	112,33	114,67	98,67	74
o 1a: visie	40	40	36,67	40	33,33	33,33	30	36,67	33,33	20	26,67	36,67	16,67
o 1b: leerfilosofie	36	36	36	36	30	30	27	27	30	24	18	27	24
o 1c: toegevoegde waarde	20	16,67	20	16,67	20	0	13,33	15	20	13,33	13,33	15	8,33
o 1d: inzet medewerkers	18,33	20	15	16,67	13,33	0	13,33	15	15	13,33	16,67	20	6,67
o 1e: actualiteit	40	40	40	33,33	36,67	40	26,67	26,67	23,33	26,67	26,67	0	13,33
o 1f: faciliteren	18,33	15	15	13,33	16,67	16,67	15	15	13,33	15	13,33	0	5
Wens 2:	180,67	169	157,67	152,33	151,67	168,67	128	114,67	112,33	129,67	91,67	74,67	64,67
o 2a: uitgangspunten	40	40	30	40	40	30	20	23,33	26,67	30	23,33	20	13,33
o 2b: integratie	40	40	40	40	40	40	20	26,67	23,33	30	20	26,67	13,33
o 2c: casuïstiek	36,67	30	40	16,67	26,67	40	30	20	30	26,67	23,33	0	13,33
o 2d: leiderschapsopgave	24	24	16	24	20	22	18	18	14	18	10	18	8
o 2e: betrekken	20	15	10	11,67	11,67	20	20	13,33	8,33	15	15	10	10
o 2f: groepsdynamiek	20	20	21,67	20	13,33	16,67	20	13,33	10	10	0	0	6,67
Wens 3:	80	75	80	70	56,67	65	60	48,33	40	40	51,67	73,33	28,33
o 3a: concretiseren programma	40	40	40	40	30	33,33	30	26,67	23,33	20	26,67	40	13,33
o 3b: concretiseren didactiek 1 ^e jaar	20	20	20	15	13,33	16,67	15	11,67	10	10	11,67	18,33	6,67
o 3c: concretiseren didactiek 2 ^e jaar	20	15	20	15	13,33	15	15	10	6,67	10	13,33	15	8,33
Wens 5:	30	30	30	30	30	20	30	30	25	30	20	15	30
Totaal score kwaliteit	463,33	441,67	430,33	408,33	388,33	373,67	343,33	328,33	312,33	312	278	261,67	197

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat 9 van de in totaal 13 inschrijvers op een of meerdere wensen niet het minimaal vereiste aantal punten heeft behaald (op wens 1 was het minimum 132 punten, op wens 2 138 punten en op wens 3 60 punten). Deze 9 inschrijvers zijn terzijde gelegd en niet uitgenodigd voor een presentatie. Er zijn dan ook maar 4 inschrijvers uitgenodigd voor de presentatie.

Aangezien wij van mening zijn dat de motiveringsplicht niet verder strekt dan hetgeen wij in onze brief d.d. 4 september 2015 hebben opgenomen en wij u coulancehalve, ter nadere toelichting, de bovenstaande informatie hebben verstrekt, zien wij geen reden om het voornemen tot gunning te herzien en zullen wij niet overgaan tot intrekking van de aanbesteding.'

1.22. Klager heeft op 24 september 2015 een brief aan beklagde gestuurd waarin zij haar stellingen – zoals uiteengezet in haar brief van 21 september 2015 – heeft

herhaald. In aanvulling daarop heeft klager in die brief het volgende aan beklagde laten weten:

'Er is in onze optiek afdoende jurisprudentie aanwezig om te concluderen dat de wijze waarop er een motivatie van een voornemen tot gunning op meerderlei wijzen vormgegeven kan worden. Waar het om gaat is dat er nog steeds geen prijs-/kwaliteitverhouding door ons bepaald kan worden op basis van hetgeen u ons nu heeft aangegeven.

In uw brief van 23 september 2015 wordt wederom aangegeven dat u van mening bent dat u afdoende gemotiveerd heeft zonder motivaties terwijl de deadline morgen 25 september 2015 is, de beëindiging van de Alcatel termijn. Als reden voor het niet aanreiken van een volledige motivering werd door mr. [Naam] aangegeven dat dit niet conform intern beleid is van [Beklaagde], dat het te veel tijd zou kosten en dat [Beklaagde] nog nooit met deze vraag geconfronteerd is. Redenen die in onze optiek strijdig zijn met de beginselen van de Europese richtlijnen, de Aanbestedingswet 2012 en de Gids Proportionaliteit en derhalve niet relevant.

Er wordt in uw brief van 23 september door u geen enkel inzicht gegeven in de motivaties ten opzichte van de andere elf partijen. Het staat niet in de leidraad beschreven welke wijze van scoren u gebruikt heeft en in het voornemen tot gunnen wordt alleen een score van de winnende partij aangegeven, maar niet van de rest. Kortom, wij weten nog steeds niet op welke wijze er gescoord is als u geen inzicht blijft geven in de motiveringen van de andere partijen waar wij u veelvuldig om verzocht hebben waarin u wederom geen transparant inzicht geeft. Wij twijfelen er hierbij zelfs sterk aan of u de motivaties van de andere partijen wel paraat heeft, omdat ook onze motivaties pas subjectief achteraf en in relatie met de hoogst scorende partij gemaakt zijn en tot onze ontsteltenis niet paraat waren. Dit is in een telefonisch gesprek door mevrouw mr. Vaandrager toegegeven en schriftelijk bevestigd door mr. [Naam].

In uw brief van 15 september 2015 beschrijft u slechts wat wij nagelaten hebben in relatie tot de winnende partij en tot onze grote verbazing nergens wat wij goed beschreven hebben in onze stukken. Dit is voor ons niet objectief en onaanvaardbaar met als oogmerk de door mr. [Naam] en mr. [Naam] toegegeven achteraf beschreven motivaties. Zo wordt er bijvoorbeeld bij 1d inzet van onze toptrainers slecht 6,67 van de 25 punten =25% is een 2,5 op 10 gescoord terwijl al onze uiterst professionele trainers met bewezen ervaring van een 8,6= 86% bij de Rijksoverheid 75 leidinggevenden uiterst succesvol opgeleid hebben wat feitelijk blijkt uit onze referentie! Deze uiterst grote discrepantie, alsook bij alle andere punten, vinden wij onaanvaardbaar en onbegrijpelijk omdat wij een uiterst goed functionerend Bureau zijn en als laagste gescoord hebben. Wij hebben geen enkel vertrouwen in de objectiviteit van al deze scores en ook niet in de uiterst lage en laagste scorebeoordelingen van ons uitmuntend functionerend Bureau voor de allerhoogst opgeleide academici. Bovendien zijn er scores bij andere partijen van nul punten en alles scores zijn onlogisch en onsamenhangend opgebouwd. Ook zijn er ook erg veel onverklaarbare, niet te duiden onlogische vele scores van twee getallen achter de komma bij ons en slechts bij een aantal andere partijen blijkend uit de door u te laat verstrekte gegevens van alle scores van alle 13 partijen!

Er wordt door uw aanbestedende dienst. nog steeds voor ons onaanvaardbaar gezien onze nog steeds bestaande klachten, geen enkel inzicht gegeven over uw motivaties over ons ten opzichte van de andere elf partijen waardoor wij in al onze klachten gesterkt zijn en onze klachten gesterkt gestand houden. Daarnaast bestaat er nog steeds het harde feit dat er een 100% commercieel interessante

prijs is afgegeven door [Klager] nog steeds onze mening dat, indien de reden voor het niet uitnodigen van [Klager] voor het interview met succes weerlegd had kunnen worden, de opdracht door [Klager] gewonnen had kunnen worden! Tevens, zoals eerder aangegeven in de brief van 15 september 2015, zijn er door [Klager] in het voortraject duidelijke vragen gesteld met betrekking tot het ontbreken van een objectief beoordelingskader. De wijze waarop de gunningscriteria beoordeeld worden zijn nooit eenduidig door u vastgelegd op een dusdanige wijze dat een eenduidig interpreteerbare methodiek is gehanteerd voor de beoordeling van de gunningscriteria. Deze werkwijze is in onze optiek niet te rijmen met de Europese Richtlijnen, de Aanbestedingswet 2012 en de Gids Proportionaliteit.

Wij wijzen u er hierbij nogmaals op dat wij al onze laagste scores nog steeds voor ons geheel onverklaarbaar extreem te laag vinden voor alle onderdelen, waartegen wij voor alle onderdelen wederom bezwaar blijven maken.

De aanbestedende dienst poogt nu 1 dag voor de deadline van een kort geding voor ons onaanvaardbaar een omgekeerde bewijslast toe te passen met betrekking tot hun eigen handelen.

Er rest voor ons slechts nog de enige mogelijkheid met het aanspannen van een kort geding met te weinig resttijd wat een nieuwe klacht is van onze kant. Dit was al eerder onze kritiek zonder voldoende gegevens omdat wij deze niet eerder van u kregen en hebben de voor ons noodzakelijke transparante objectieve motiva-ties van alle andere elf partijen wederom niet ontvangen van u.

Echter, de aanbestedingswetten zijn ter bescherming van de inschrijvende partij-en wat zoveel betekent dat [Beklaagde] een plicht heeft om te voldoen aan de richtlijnen en beginselen van de Europese wetgeving en de Aanbestedingswet 2012 en de Gids proportionaliteit wat in onze optiek niet heeft plaatsgevonden.

Er is zowel door [Beklaagde] en u als aanbestedende dienst in uw brief van 23 september de conclusie getrokken dat de uw procedure conform de richtlijnen en beginselen van de Europese wetgeving en de Aanbestedingswet is verlopen en dat de procedure niet teruggetrokken wordt, waar wij het geheel mee oneens zijn. Wij zijn van mening dat ons ernstig onrecht is aangedaan met een uiterst lage en allerlaagste onbegrijpelijk score van ons uiterst goed functionerend Bu-reau met een gemiddelde score van 8,6 deelnemerstevredenheid bij de aller-hoogst opgeleide academische doelgroepen wat in onze ingediende stukken en referenties vermeld staat. Het uitstellen en uitblijven van transparantie van uw zijde voorkwam dat wij reeds in juni 2015 in staat gesteld hadden moeten wor-den om op basis van de juiste, objectieve en transparante, informatie en beoor-delingen te hebben kunnen deelnemen aan de presentatie. Dit had geresulteerd in tijdige eerlijke en transparante communicatie voor alle betrokken partijen en dus voor de juiste marktwerking.

Wij zijn van mening dat dit tot op heden zeer uitdrukkelijk niet het geval is ge-weest en heeft uw onze klachten geheel niet kunnen weerleggen. Er zijn door u alleen achteraf onze subjectieve motivaties relatief ten opzichte van de winnende partij gegeven in uiterst lage en de laagste score van alle 13 partijen en veel klachten zijn geheel niet beantwoord. Vlak voor de deadline van 25 september die morgen ingaat geeft u voor ons onaanvaardbaar alleen de te late relatieve anonieme scores zonder verdere motivaties en te summiere antwoorden of geen antwoorden op onze klachten waarmee wij uiterst ontevreden zijn.'

2. Beschrijving klacht

2.1. Klachtonderdeel 1

Beklaagde heeft onduidelijke en subjectieve gunningcriteria met bijbehorende beoordelingsmethodiek gehanteerd.

2.2. Klachtonderdeel 2

Beklaagde heeft de aan de inschrijving van klager toegekende scores en de motivering daarvan pas verstrekt bij de mededeling van de gunningsbeslissing.

2.3. Klachtonderdeel 3

Het klachtenmeldpunt van beklaagde heeft niet zorgvuldig gehandeld.

2.4. Klachtonderdeel 4

Beklaagde heeft opmerkelijk lage scores aan de inschrijving van klager toegekend zonder die scores voldoende objectief en transparant te motiveren. Klager kan zodoende geen prijs-/kwaliteitverhouding bepalen ten opzichte van andere inschrijvers.

3. Onderbouwing klacht

3.1. Klachtonderdeel 1

3.1.1. Klager is van mening dat beklaagde inzicht dient te geven in de objectieve gunningcriteria. Hiertoe heeft zij beklaagde verzocht een overzicht te sturen met de scores per criterium en een totaalscore met daarbij de scores van alle inschrijvers en partijen die zijn uitgenodigd voor het houden van de presentatie. Klager stelt dat zij pas dan een objectief inzicht heeft in de wijze van gunnen.

3.1.2. Beklaagde heeft volgens klager ontwijkend gereageerd op vragen die betrekking hadden op de gunningcriteria.

3.2. Klachtonderdeel 2

3.2.1. Klager merkt op dat beklaagde in het geheel niet heeft gemotiveerd waarom zij geen geschikte partij zou zijn. Volgens klager is hier dan ook sprake van strijd met het beginsel van transparantie omdat zij door het ontbreken van een motivatie geen inzicht heeft in de objectiviteit van de beoordeling door beklaagde.

3.2.2. Klager stelt dat beklaagde categorisch weigert informatie af te geven die klager inzicht zou kunnen geven in de beslissing om klager niet voor de presentatie uit te nodigen. Daarmee wordt volgens klager de indruk gewekt dat beklaagde niet objectief en transparant wil handelen.

3.3. Klachtonderdeel 3

Volgens klager gaat het klachtenmeldpunt van beklaagde in het geheel niet in op de punten die klager naar voren heeft gebracht in haar klacht. Er is volgens klager gekeken of de beoordeling conform hetgeen dat in de aanbestedingsdocu-

menten staat beschreven, is uitgevoerd. Daarbij is naar de mening van klager niet gekeken of de procedure objectief en transparant is en de rechten van inschrijvers worden gewaarborgd.

3.4. Klachtonderdeel 4

- 3.4.1. Klager stelt dat zij uit de mededeling van beklagde waarin wordt gemeld dat zij niet is uitgenodigd voor de aanbestedingsprocedure niet kan afleiden wat haar prijs/kwaliteitverhouding ten opzicht van andere partijen is.
- 3.4.2. Daarnaast heeft klager opgemerkt dat de score voor haar onbegrijpelijk laag is en dat zij die niet kan duiden omdat de objectieve transparante motivaties van alle andere partijen niet door beklagde worden vrijgegeven. Klager heeft echter de indruk dat zij goed genoeg heeft gescoord op kwaliteit en prijs om uitgenodigd te worden voor een presentatie.

4. Reactie beklagde

4.1. Klachtonderdeel 1

- 4.1.1. Beklaagde stelt dat de overeenkomst is gegund aan de inschrijver met de economisch meest voordelige inschrijving. De subgunningscriteria bestonden uit kwaliteit en prijs. Het subgunningscriterium kwaliteit bestond uit de wensen 1 tot en met 5. Elke wens bestond weer uit een aantal onderdelen (bijvoorbeeld 1a tot en met 1f).
- 4.1.2. Volgens beklagde is per onderdeel van een wens heel specifiek aangegeven hetgeen de inschrijvers bij de specifieke subwens dienden aan te geven.
- 4.1.3. Alle subwensen zijn volgens beklagde op bovengenoemde wijze – zeer uitgebreid en duidelijk – gedefinieerd. Beklaagde is dan ook van mening dat de gunningscriteria dan ook zodanig duidelijk geformuleerd zijn dat alle redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijvers in staat waren deze criteria op dezelfde manier uit te leggen.
- 4.1.4. Voorts stelt beklagde dat in het beschrijvend document is opgenomen hoe zou worden beoordeeld. Ook is in het document opgenomen wanneer een subwens met de cijfers 8, 6, 4, 2, en 0 zou worden beoordeeld.
- 4.1.5. Tenslotte blijkt volgens beklagde uit de uitgebreide motivering in de mededeling van de gunningsbeslissing dat goed gemotiveerd kon worden waarom klager op een subwens een bepaald cijfer heeft gescoord. Beklaagde merkt hierbij nog op dat klager geen inhoudelijk bezwaar heeft gemaakt tegen de motivering van de scores.

4.2. Klachtonderdeel 2

- 4.2.1. Beklaagde stelt dat klager op basis van haar score op de gunningscriteria voor wens 1, wens 2 en wens 3 niet in aanmerking kwam voor de gunning en daarom ook niet is uitgenodigd voor de presentatie. Volgens beklagde dient het geen enkel doel om inschrijvers een presentatie te laten verzorgen terwijl zij niet meer in aanmerking kunnen komen voor de gunning. Dit leidt volgens beklagde tot onnodig hoge transactiekosten voor zowel de aanbestedende dienst als de inschrijvers.

- 4.2.2. Beklaagde heeft aan klager laten weten dat de scores en de motivering van deze scores bij de mededeling van de gunningsbeslissing bekend zouden worden gemaakt.
- 4.2.3. Beklaagde is van mening dat zij op goede gronden niet is overgegaan tot het verstrekken van de scores en motivering op het moment dat werd medegedeeld dat klager niet werd uitgenodigd voor de presentatie. In het Beschrijvend document is namelijk niet opgenomen dat zou worden medegedeeld wat de scores waren en wat de motivering van deze scores was. In het Beschrijvend document is juist opgenomen dat het voornemen tot gunning bekend zou worden gemaakt na de presentaties.
- 4.2.4. Beklaagde heeft er voor gekozen om de scores en de motivering bij de mededeling van de gunningsbeslissing bekend te maken zodat één bezwaartermijn kon worden gehanteerd. Volgens beklagde zouden twee bezwaartermijnen kunnen leiden tot een aanzienlijke vertraging van de aanbestedingsprocedure.
- 4.2.5. Daarnaast is volgens beklagde ook niet in de Aanbestedingswet 2012 opgenomen dat het bij een presentatie verplicht is om eerder dan bij de mededeling van de gunningsbeslissing de scores en motivering bekend te maken. Beklaagde stelt dat het er om gaat dat transparantie wordt betracht met betrekking tot de scores en de motivering, maar dat er niet is bepaald dat dit op een eerder moment dient plaats te vinden dan bij de mededeling van de gunningsbeslissing.
- 4.2.6. Ook stelt beklagde dat zij ook niet enkel aan klager bekend had kunnen maken waarom zij niet was uitgenodigd voor de presentatie omdat in het Beschrijvend document opgenomen is dat alle inschrijvers gelijktijdig het bericht van het voornemen tot gunnen ontvangen. Indien beklagde enkel aan klager haar scores bekend had gemaakt, had zij in strijd met het gelijkheidsbeginsel gehandeld.
- 4.2.7. Beklaagde is van mening dat zij voldoende transparant heeft gehandeld door de scores en de motivering hiervan bij de mededeling van gunningsbeslissing bekend te maken en dat zij daarmee heeft voldaan aan artikel 2.130 Aanbestedingswet 2012.
- 4.2.8. Bovendien had volgens beklagde het moment waarop de mededeling van de scores en motivering werd gedaan geen gevolgen voor de rechtspositie van klager. Beklaagde stelt dat bij een onjuiste score van klager zij alsnog in de gelegenheid gesteld had moeten worden om een presentatie te verzorgen (of er zelfs had moeten worden heraanbesteed).
- 4.2.9. Tot slot stelt beklagde dat het van belang is dat klager in twijfel heeft getrokken of de beslissing om bepaalde inschrijvers wel en bepaalde inschrijvers niet uit te nodigen voor de presentatie wel is gemotiveerd. Beklaagde wijst er op dat deze indruk ontstaan is omdat de scores wel op papier stonden, maar de motivering niet. Beklaagde licht toe dat de uitgebreide motivering zoals zij gewend is deze op te nemen in afwijzingsbrieven, nog niet was opgesteld. De scores waren echter volgens beklagde wel gemotiveerd in de beoordelingsmatrix die gebruikt is bij de beoordeling. Hierin zijn volgens beklagde de scores en de motivering opgenomen.
- 4.3. Klachtonderdeel 3

Beklaagde merkt op dat zij niet zal ingaan op de klacht met betrekking tot het handelen van het klachtenmeldpunt. Beklaagde verwijst hierbij naar advies 197 van de Commissie van Aanbestedingsexperts waarin de Commissie heeft aangegeven dat zij van oordeel is dat de wijze waarop een intern klachtenmeldpunt van een aanbestedende dienst omgaat met een klacht die bij dat meldpunt is in-

gediend tegen die aanbestedende dienst weliswaar als een handelen of nalaten van die aanbestedende dienst kwalificeert, maar niet als een handelen of nalaten dat binnen de werkingssfeer van de Aanbestedingswet 2012 valt.

4.4. Klachtonderdeel 4

- 4.4.1. Beklaagde geeft aan klager meerdere malen te hebben verzocht te motiveren waarom zij van mening was dat de motivering niet afdoende was. Volgens beklagde heeft klager niet aangegeven met betrekking tot welke subwensen de motivering niet afdoende was en om welke redenen.
- 4.4.2. Beklaagde is van mening dat de aanbestedende dienst op grond van art. 2.130 Aw 2012 de plicht heeft om de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving bekend te maken en niet de kenmerken en voordelen van alle overige inschrijvingen. In eerste instantie heeft beklagde dan ook aangegeven deze informatie niet aan klager te verstrekken.
- 4.4.3. Aangezien beklagde zich kon voorstellen dat klager graag zou willen weten of zij als enige partij niet was uitgenodigd voor de presentatie, heeft zij besloten om de scores van alle overige inschrijvers op de subwensen te verstrekken.
- 4.4.4. Uit dit overzicht heeft klager volgens beklagde kunnen afleiden dat zij niet de enige inschrijver met een minimum aantal punten op de wensen 1 tot en met 3 was. Er waren volgens beklagde maar liefst 9 inschrijvers die het minimum aantal punten niet hadden behaald.
- 4.4.5. Beklaagde is dan ook van mening dat zij met de uitgebreide motivering en de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving in de mededeling van de gunningsbeslissing en het verstrekken van de scores van alle inschrijvers op alle subwensen, ruimschoots heeft voldaan aan het transparantiebeginsel en in het bijzonder art. 2.130 Aanbestedingswet 2012.
- 4.4.6. Beklaagde is op grond van bovenstaande van mening dat er ruimschoots is voldaan aan het transparantiebeginsel (inclusief artikel 2.130 Aanbestedingswet 2012). De scores van klager zijn volgens beklagde uitgebreid gemotiveerd waarbij ook de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving uitgebreid zijn opgenomen in de mededeling van de gunningsbeslissing. Daarnaast zijn de scores op alle subwensen van alle inschrijvers verstrekt. Tenslotte zijn de subgunningcriteria en de onderdelen hiervan zodanig duidelijk geformuleerd dat alle redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijvers in staat waren deze criteria op eenzelfde wijze uit te leggen, waarbij duidelijk is aangegeven wanneer een subwens met een 10, 8, 6, 4, 2 of 0 zou worden beoordeeld.

5. Beoordeling

- 5.1. De Commissie stelt vast dat beklagde op 14 april 2015 een nationale openbare procedure heeft aangekondigd voor een overheidsopdracht voor diensten betreffende het ontwikkelen, plannen, organiseren en uitvoeren van een collectief opleidingsprogramma voor aankomende topmanagers van de overheid. Op deze aanbestedingsprocedure zijn onder andere de volgende bepalingen van toepassing: Deel 1, in het bijzonder afdeling 1.2.3, van de ten tijde van de aankondiging geldende Aw 2012 en de Gids Proportionaliteit.
- 5.2. Alvorens tot een beoordeling van de klachtonderdelen over te gaan, overweegt de Commissie het volgende met betrekking tot het toe te passen beoordelingskader.

- 5.2.1. In art. 1.12 Aw 2012 is bepaald dat een aanbestedende dienst de ondernemers op gelijke en niet-discriminerende wijze dient te behandelen en ook overigens transparantie in zijn handelen dient te betrachten.
- 5.2.2. De verplichting tot het betrachten van transparantie is met betrekking tot kwalitatieve gunningscriteria in de jurisprudentie als volgt geconcretiseerd. Van belang is dat (i) zodanige criteria worden geformuleerd dat het voor een kandidaat-inschrijver volstrekt duidelijk is aan welke kwaliteitseisen hij moet voldoen, (ii) de inschrijvingen aan de hand van een zo objectief mogelijk systeem worden beoordeeld en (iii) de aanbestedende dienst zijn uiteindelijke keuze motiveert op een wijze die het voor de afgewezen inschrijvers mogelijk maakt om (a) de wijze waarop de beoordeling heeft plaatsgevonden te toetsen en (b) te controleren of de beoordeling de (voorlopige) gunningsbeslissing rechtvaardigt. Een aanbestedende dienst is gehouden om de inschrijving overeenkomstig de door hem gestelde eisen te beoordelen en mag geen afwegingsregels of subcriteria toepassen die hij niet vooraf ter kennis van de inschrijvers heeft gebracht, omdat anders in strijd met het transparantie- en gelijkheidsbeginsel zou worden gehandeld (vergelijk bijvoorbeeld Advies 377, overweging 5.2.1, Advies 283, overweging 5.2.2, nog niet gepubliceerd en Advies 389, overweging 5.4.2, nog niet gepubliceerd). Deze verplichtingen rusten ook op een aanbestedende dienst in het geval van een nationale openbare procedure en een meervoudig onderhandse procedure (zie aldus Rb. Den Haag (vzr.) 27 november 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:16579, r.o. 4.2, Rb. Noord-Nederland (vzr.) 2 februari 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:376, r.o. 4.18 en Advies 109, overweging 5.2.4, Advies 226, overweging 5.2, Advies 242, overweging 5.3 en Advies 389, overweging 5.4.2, nog niet gepubliceerd).
- 5.2.3. Deze uitgangspunten laten onverlet dat enige mate van subjectiviteit bij de beoordeling van een kwalitatief gunningscriterium onvermijdelijk is en dat de aanbestedende dienst bij een dergelijk criterium de inschrijvers enige vrijheid kan laten om hun inventiviteit te tonen. Van een aanbestedende dienst behoeft binnen het kader van de hiervoor genoemde uitgangspunten niet te worden verwacht dat hij criteria zodanig beschrijft, in die zin dat hij zeer exact en zeer gedetailleerd aangeeft wat nodig is om een maximale score te behalen (zie onder meer Advies 358, overweging 5.2.2 en Advies 389, overweging 5.4.3, nog niet gepubliceerd).
- 5.2.4. Bij de beoordeling van de inschrijvingen dienen de gunningscriteria op objectieve en uniforme wijze te worden toegepast op alle inschrijvers. In dat kader is vereist dat de aanbestedende dienst op basis van de door de inschrijvers verstrekte inlichtingen en bewijsstukken daadwerkelijk kan nagaan of de aanbiedingen voldoen aan de gunningscriteria (HvJ EU 4 december 2003, C-448/01, r.o. 48 en 50 (EVN en Wienstrom); Advies 358, overweging 5.4.1 en Advies 389, overweging 5.4.4, nog niet gepubliceerd).
- 5.2.5. In het verlengde van de in 5.2.2 hiervoor onder (iii) bedoelde verplichting is een aanbestedende dienst bovendien verplicht aan alle inschrijvers de gunningsbeslissing met de relevante redenen voor deze beslissing mee te delen.
- 5.2.6. Deze motiveringsplicht heeft in het geval van een nationale openbare procedure of een meervoudig onderhandse procedure dezelfde strekking als de motiveringsplicht van artikel 2.130 Aw 2012 (zie Rb. Noord-Nederland (vzr.) 2 februari 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:376, r.o. 4.25; Advies 147, overwegingen 7.3.2 en 7.3.3; Advies 280, overweging 5.2.2 en Advies 389, overweging 5.4.6, nog niet gepubliceerd). Uit de Memorie van Toelichting bij artikel 2.130 Aw 2012 blijkt dat de wetgever er voor heeft gekozen – evenals in de WIRA – om met betrekking tot de motivering van de gunningsbeslissing niet te volstaan met een verplichting

van aanbestedende diensten om een samenvatting van de relevante redenen te geven, maar alle relevante redenen in de mededeling van de gunningsbeslissing op te nemen (TK 2009/10, 32440, nr. 3, p. 94). Daarmee verwijst de wetgever naar hetgeen hij naar het oordeel van de Commissie in de kern tot uitdrukking heeft willen brengen in de Memorie van Toelichting bij de WIRA: het toezenden van een samenvattende beschrijving van de relevante redenen die tot een bepaalde gunningsbeslissing hebben geleid zal aan de afgewezen inschrijver veelal onvoldoende houvast bieden om te kunnen beoordelen of het aanhangig maken van een juridische procedure zinvol is. Bij twijfel zal die inschrijver er dan toe overgaan een juridische procedure aanhangig te maken. Een dergelijke juridisering acht de wetgever echter onwenselijk en kan voorkomen worden door de gunningsbeslissing transparant en met vermelding van alle relevante redenen te motiveren (TK 2008/09, 32027, nr. 3, p. 7).

- 5.2.7. De Commissie heeft in haar Adviezen 30, 78, 86, 138, 209, 244, 326 en 389 overwogen dat aan de hiervoor bedoelde motiveringsverplichting niet is voldaan wanneer de aanbestedende dienst slechts een matrix met de scores bekend maakt, zonder enige toelichting op de wijze waarop die scores tot stand zijn gekomen. Een aanbestedende dienst handelt bovendien in strijd met die verplichting wanneer hij niet duidelijk maakt wat de kenmerken en voordelen van de inschrijving van de winnende inschrijver zijn (zie Advies 280 en 326) en waarom de afgewezen inschrijver niet de maximale score heeft behaald (zie Advies 147). Immers, zonder deze informatie kan de afgewezen inschrijver niet beoordelen of het aanhangig maken van een juridische procedure tegen de gunningsbeslissing zinvol is (zie TK 2008/09, 32027, nr. 3, p. 7). Waar het in de kern om gaat, ook bij een nationale openbare procedure of een meervoudig onderhandse procedure, is of de aanbestedende dienst met de verstrekte motivering van de gunningsbeslissing de afgewezen inschrijver voldoende houvast heeft geboden om te kunnen beoordelen of het aanhangig maken van een juridische procedure zinvol is (zie Advies 30).
- 5.3. De Commissie zal in het navolgende eerst de klachtonderdelen 1, 2 en 4 beoordelen aan de hand van het voorgaande toetsingskader. Vervolgens zal zij klachtonderdeel 3 beoordelen.
- 5.4. Klachtonderdeel 1
  - 5.4.1. De Commissie gaat er van uit dat klager met dit klachtonderdeel klaagt over de niet-naleving door beklagde van haar in 5.2.2 onder (i) en (ii) bedoelde verplichtingen die betrekking hebben op de formulering in de aanbestedingsstukken van de gunnings- en beoordelingsmethodiek. Voor zover klager met het klachtonderdeel tevens heeft beoogd te klagen over de motivering van de mededeling van de gunningsbeslissing (zie immers 3.1.1, tweede volzin, hiervoor), zal de Commissie daarop ingaan bij de beoordeling van het vierde klachtonderdeel.
  - 5.4.2. Volgens bestaande jurisprudentie mag van een (potentiële) gegadigde of inschrijver een proactieve houding worden verwacht. Dit houdt voor een geval als het onderhavige in dat een onderneming die voornemens is op de opdracht in te schrijven – mogelijke – onduidelijkheden of onvolkomenheden in de aanbestedingsstukken bij de aanbestedende dienst moet signaleren zodra hij die redelijkerwijze behoorde op te merken. De ratio daarvan is dat de aanbestedende dienst daarmee in staat wordt gesteld (de gevolgen van) een mogelijke inbreuk op het van toepassing zijnde recht ongedaan te maken in een stadium waarin de nadelige gevolgen daarvan voor alle betrokken partijen zoveel mogelijk beperkt kunnen blijven.

- 5.4.3. Beklaagde heeft de hiervoor bedoelde verplichting nader uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Beschrijvend document, zoals hiervoor onder 1.2 is weergegeven, door onder andere te bepalen dat een inschrijver die verplichting dient na te komen door beklagde zo spoedig mogelijk op de hoogte te brengen van tegenstrijdigheden en/of onvolkomenheden in het Beschrijvend document en door te bepalen dat een inschrijver eventuele bezwaren tegen (onderdelen van) het Beschrijvend document op de kortst mogelijke termijn – doch uiterlijk op de datum en het tijdstip waarop de schriftelijk gestelde vragen uiterlijk moeten zijn ingediend – schriftelijk ter kennis van beklagde dient te brengen. Beklaagde heeft in paragraaf 2.3 van het Beschrijvend document tot slot bepaald dat wanneer na gunning blijkt dat er zich tegenstrijdigheden en/of onvolkomenheden in de aanbestedingsstukken bevinden die niet door de inschrijvers zijn opgemerkt, deze voor rekening en risico van de inschrijvers komen.
- 5.4.4. Klager heeft haar bezwaren betreffende het gebrek aan objectiviteit en transparantie van de gunnings- en beoordelingssystematiek pas voor het eerst naar voren gebracht in haar brief van 15 september 2015, nadat zij de mededeling van de gunningsbeslissing van beklagde had ontvangen (zie 1.16, onder 1, hiervoor). De Commissie is van oordeel dat klager haar bezwaren daarmee op een te laat tijdstip naar voren heeft gebracht. De Commissie ziet ook overigens niet in waarom klager die bezwaren niet eerder naar voren had kunnen brengen.
- 5.4.5. Dat betekent dat zij in dit stadium niet meer kan opkomen tegen de mogelijke schending van het transparantiebeginsel.
- 5.4.6. Het eerste klachtonderdeel is derhalve ongegrond.
- 5.4.7. De Commissie overweegt ten overvloede nog het volgende. Nog daargelaten dat klager het klachtonderdeel onvoldoende heeft onderbouwd, heeft de Commissie ook overigens geen aanknopingspunten in de aanbestedingsstukken gevonden die een basis zouden kunnen bieden voor het oordeel dat beklagde heeft gehandeld in strijd met haar in 5.2.2 onder (i) en (ii) bedoelde verplichtingen.
- 5.5. Klachtonderdeel 2
- 5.5.1. De Commissie stelt vast dat beklagde heeft gekozen voor toepassing van een nationale openbare procedure waarbij de vier (gekwalificeerde) inschrijvers die aan alle eisen van de opdracht voldoen, waaronder de eis dat minimaal 60% van de maximale score voor wens 1, 2 en 3 is behaald, en die met hun inschrijvingen (exclusief de presentatie) het hoogste aantal punten voor de subgunningscriteria prijs en kwaliteit (met uitzondering van “wens 4”) scoren, worden uitgenodigd voor een presentatie. De presentaties van die vier inschrijvers worden vervolgens beoordeeld op het kwalitatieve subgunningscriterium “wens 4”, waarna de opdracht wordt gegund aan de inschrijver met de economisch meest voordelige inschrijving, zijnde de inschrijving die het hoogste totaal aantal punten voor de subgunningscriteria prijs en kwaliteit (inclusief “wens 4”) scoort (zie de paragrafen 4.5 t/m 4.7 van het Beschrijvend Document in 1.2 hiervoor). Vier van de elf inschrijvers hebben voldaan aan het vereiste dat minimaal 60% van de maximale score voor wens 1, 2 en 3 is behaald (zie de brief van beklagde van 23 september 2015 in 1.21 hiervoor).
- 5.5.2. De Commissie is in het kader van de beoordeling van het onderhavige klachtonderdeel van oordeel dat beklagde in beginsel kon kiezen voor toepassing van een openbare procedure die voorziet in een gefaseerde inschrijvings- en gunningssystematiek zoals beschreven in 5.5.1 hiervoor (zie ook Advies 362, overweging 5.3.1), behoudens het volgende.

- 5.5.3. De Commissie stelt vast dat beklagde met haar keuze voor toepassing van een gefaseerde inschrijvings- en gunningsprocedure de facto heeft bewerkstelligd dat een aantal inschrijvers al tijdens die procedure van verdere deelname aan de aanbestedingsprocedure worden uitgesloten, waarna beklagde de procedure voortzet met de vier inschrijvers die de – op dat moment – best scorende inschrijvingen hebben ingediend. De consequentie van de keuze voor een dergelijke gefaseerde procedure is dat de deelbeslissingen die beklagde in het kader daarvan neemt, en die uiteindelijk uitmonden in de gunning van de opdracht aan één van de inschrijvers, eveneens gefaseerd worden genomen.
- 5.5.4. Voor de voortijdig uitgesloten inschrijvers – zoals klager – houdt de mededeling van de deelbeslissing dat zij niet tot de presentaties zijn toegelaten de facto in dat zij nauwelijks nog een reële kans maken op het verwerven van de opdracht. Die kans wordt vervolgens alleen nog maar kleiner doordat de vier inschrijvers die op dat moment nog in de race zijn in de gelegenheid worden gesteld presentaties te verzorgen die uiteindelijk mede ten grondslag zullen liggen aan de volgende deelbeslissing die leidt tot de keuze van de winnende opdrachtnemer.
- 5.5.5. De Commissie is van oordeel dat een aanbestedende dienst met het oog op het belang van een effectieve rechtsbescherming iedere inschrijver, die ten gevolge van een (deel)beslissing van die aanbestedende dienst geen reële kans meer maakt op verwerving van de opdracht, desgevraagd zo spoedig mogelijk op de hoogte moet stellen van de redenen die aan die beslissing ten grondslag hebben gelegen. Een dergelijke verplichting is met name relevant in een geval als het onderhavige, waarin een aanbestedende dienst na de mededeling van de betreffende deelbeslissing mogelijk onomkeerbare vervolgbeslissingen neemt. De ratio van de hiervoor bedoelde verplichting sluit aan bij de in 5.2.6 en 5.2.7 weergegeven bedoeling die de wetgever voor ogen heeft gehad met de motiveringsplicht van artikel 2.130 Aw 2012, waarvan de strekking zoals gezegd ook geldt in een nationale openbare procedure of in een meervoudig onderhandse procedure: met het verstrekken van een motivering biedt de aanbestedende dienst de afgewezen inschrijvers – op een moment waarop dat voor die inschrijvers nog zinvol is met het oog op hun belang van een effectieve rechtsbescherming – voldoende houvast om te kunnen beoordelen of zij wensen op te komen tegen de voor hen ongunstige beslissing.
- 5.5.6. Het tweede klachtonderdeel is derhalve gegrond.

5.6. Klachtonderdeel 4

- 5.6.1. De Commissie beoordeelt dit klachtonderdeel als volgt. Nog daargelaten dat klager het klachtonderdeel onvoldoende heeft onderbouwd, heeft de Commissie in de motivering van de mededeling van de gunningsbeslissing ook overigens geen aanknopingspunten gevonden die een basis zouden kunnen bieden voor het onderdeel dat beklagde heeft gehandeld in strijd met haar in 5.2.2 onder (iii) t/m 5.2.7 bedoelde verplichtingen.
- 5.6.2. Het vierde klachtonderdeel is derhalve ongegrond.

5.7. Klachtonderdeel 3

- 5.7.1. De Commissie constateert dat dit onderdeel van de klacht zich richt tegen de (beweerdelijk gebrekkige) wijze waarop beklagde de afhandeling van klachten met betrekking tot de onderhavige aanbesteding heeft georganiseerd. De Commissie beoordeelt het klachtonderdeel in lijn met haar Advies 197 (overweging 5.2), Advies 242 (overweging 5.8) en Advies 388 (overweging 5.4) als volgt.

5.7.2. Art. 1 sub c van het Reglement van de Commissie definieert het begrip "klacht" als volgt:

'Een uiting van ongenoegen van een partij over het handelen of het nalaten van een andere partij voor zover dat handelen of nalaten binnen de werkingssfeer van de Aanbestedingswet 2012 valt.'

5.7.3. De Commissie is van oordeel dat de wijze waarop een aanbestedende dienst de interne afhandeling van klachten met betrekking tot een aanbesteding organiseert weliswaar als een handelen of nalaten van die aanbestedende dienst kwalificeert, maar niet als een handelen of nalaten dat binnen de werkingssfeer van de Aanbestedingswet 2012 valt.

5.7.4. De Commissie zal dit klachtonderdeel derhalve niet in behandeling nemen.

5.7.5. De Commissie overweegt ten overvloede nog het volgende. Het voorgaande oordeel laat onverlet dat – voor zover een intern klachtenmeldpunt van een aanbestedende dienst een bij haar ingediende klacht afwijst – de Commissie zich bij de behandeling van een klacht inhoudelijk zal kunnen uitlaten over de wijze waarop die afwijzing door dat klachtenmeldpunt is onderbouwd.

6. Advies

De Commissie acht de klachtonderdelen 1 en 4 **ongegrond**, klachtonderdeel 2 **gegrond** en neemt klachtonderdeel 3 niet in behandeling.

7. Aanbeveling

De Commissie ziet geen kans tot het doen van een aanbeveling.

Den Haag, 28 februari 2017

w.g.:

Mr. J.G.J. Janssen
Voorzitter

Prof.mr. C.E.C. Jansen
Vicevoorzitter